

SOCIETATEA AGRONOMILOR
PERSONĂ MORALĂ, RECUNOSCUTĂ PRIN ÎNALȚUL DECRET REGAL
— No. 609, DIN 6 MARTIE 1915 —

Congresul Agricol

din

1 9 2 8

„Ofensiva producției”

25—27 Martie 1928

Creditul în agricultură

DE

C. FILIPESCU

49849

Creditul în agricultură

de C. Filipescu

Condițiunile în cari ar fi să se înființeze și să funcționeze un credit agricol formează ultima parte a lucrării.

Nevoile la care trebuie să răspundă o instituție de credit agricol în țara noastră se pot concretiza în :

- a) Nevoi pentru exploatarea pământului.
- b) Nevoi de investițiuni și achiziționări de terenuri.
- c) Nevoi privitoare la lucrări de îmbunătățiri fondiare.

Cele dintâi au un caracter de acoperire, din care cauză se fac pe termen scurt și sunt susceptibile de dobânzi ceva mai ridicate.

Creditele acordate pentru construcții de clădiri, atenanse, împrejurări etc., sunt cele mai puțin productive. Totuși, sunt indispensabile. Pentru acest motiv trebuie să ținem seama de proporția valorii lor în raport cu celelalte trebuinți, precum și de eșalonarea lor, în așa chip, încât, pe deoparte să nu privăm exploatarea agricolă de ele, iar pe de alta să nu le împovărăm.

Creditele destinate pentru cumpărarea de pământ, de și snt cele mai importante sunt și cele mai greu de acoperit. Această greutate provine din dezechilibrul dintre valoarea venală a pământului și coeficientul de rentabilitate. Mica producție și prețurile slabe din ultimii ani au agravat această situație, cu toate că în realitate prețurile pământului n'au ajuns la echivalența celor corespunzătoare de dinainte de războiu, ținând socoteală de valută.

În fine creditele destinate îmbunătățirilor fondiare, ameliorațiilor agricole și altor feluri de lucrări de lungă durată, trebuie să fie bine cântărite și minuțios controlate, pentru asigu-

rarea unui constant coeficient de rentabilitate sau în cazul cel mai rău, pentru acoperirea anuităților tot timpul cât durează sarcinile unui atare împrumut. Desigur, când aceste lucrări privesc agricultura țărănească ele nu se pot face de cât în colectivități, cooperative sau în asociații economice și financiare.

Pentru satisfacerea agriculturii cu creditele necesare, părerea noastră este că actualele instituții nu sunt nici suficiente nici organizate în vederea unei rapide refaceri și prefaceri a agriculturii. Se impune deci creierea unei noi instituții sau în cazul cel mai rău, reorganizarea în chip fundamental a actualului „*Credit Funciar Rural*” pe alte baze și cu alte mijloace.

Prin urmare, instituția care își va lua asupra-și sarcina doțării agriculturii cu creditele necesare va trebui să răspundă acestor cerinți.

Fără credit nimic important nu se poate clădi. Cu ceia ce au agricultorii în prezent și cu ceia ce se poate dispune, din surplusul producției lor, — dacă există, — nu se poate îndeplini nici un progres. Cel mult se poate obține o stagnare. Deci nevoia de credit este o nevoie imperioasă, reală și imperativă.

Cum s'ar putea rezolva problema creditului agricol? După părerea noastră, numai prin creierea unei mari instituțiuni de credit agricol, care ar putea să se cheme „*Casa agricultorilor*” sau „*Creditul agricol Central*” sau „*Banca de Credit Agricol*” sau în fine „*Creditul Agriculturii*”.

Noi vom rămâne la titlul de: „*Creditul Agricol*” care va fi „*Creditul Agricol Central*”, „*Credit agricol provincial*”, „*Credit agricol județean*” și „*Credit agricol comunal*”.

Această instituție va avea un caracter mixt, adică format din capital de stat și particular.

Acțiunile acestui credit vor fi: $\frac{2}{3}$ nominale și $\frac{1}{3}$ la purtător. Ele vor fi complet achitate la subscriere. Baza de emisiune va fi de 96%.

Sub nici un cuvânt acțiunile Creditului Agricol nu vor putea fi vândute sub valoarea nominală, întrucât numai astfel se va putea păstra neștirbit prestigiul integral al instituției. Faptul că se decretează prin lege cursul forțat al acțiunilor, la egalitatea valorii nominale cu cea efectivă, nu este o inovație, ea fiind practică și de alte instituții similare din alte țări. Caracterul va fi al unei societăți anonime bancare din punctul de vedere al

operațiilor ce va face, și civile, din acel al punerii ei la adăpost de riscurile oricăror întreprinderi de credit.

Scopul băncii va fi de a ajuta sporirea producției agricole prin împrumuturi și a canaliza toate resursele posibile către acest țel. Ea va întreține un serviciu de inspecție, control și propagandă, care va avea menirea să disciplineze și supravegheze toate societățile, sucursalele, filialele și agențiile componente. Tot această instituție va avea o secție specială pentru colonizări.

Ea va putea autoriza emisiunile făcute de societățile regionale care în acest caz le va garanta. În cazul când statul va lua inițiativa unor lucrări fundiare de durată ca : irigații, drenări, însănătoșiri de terenuri, împăduriri etc. și va înscrie în bugetele sale fondurile rambursabile necesare, se specifică că ele vor trebui vărsate anual tot în această instituție, care va forma o direcție a parte în acest scop.

Beneficiile rezultate din operațiile acestui credit se vor repartiza în felul următor : 15% din totalul net al acestor beneficii se va da fondului de rezervă, până când el va ajunge la suma de 1/2 miliard. De aci înainte, i se va atribui numai 10%. Din rest. se va atribui acționarilor din categoria II-a și a III-a un procent de 6% la capitalul vărsat. Din ceiace va rămâne se va atribui funcționarilor 10% și membrilor consiliului de administrație, supleanților și cenzorilor 4%.

Dacă va mai rezulta vr'un spor, acesta se va împărți proporțional cu quantumul capitalului statului ca participant, care-l va întrebuința exclusiv în scopuri culturale și de propagandă ; și 2% acționarilor din a II-a și a III-a categorie — după cum se va vedea mai departe — cu condiția ca să nu-l ridice ci să-l capitalizeze timp de cinci ani. Dar în privința celui de al II-lea dividend, adunarea generală va fi suverană să dispună după cum va crede de cuviință.

Operațiunile *Creditului Central Agricol* vor fi multiple și variate. Ele vor consta în :

a) Imprumuturi pe termen scurt, — 9 luni, — pe gaj de semănături, de bunuri mobiliare și credit personal cu dobânzi ce vor putea varia între 10—14% maximum.

b) Imprumuturi ipotecare pe termen lung între 3 și 15 ani după aprecierea consiliului de administrație.

c) Imprumuturi în cont curent pe bază de gajuri, de titluri de warante, sau de alte mărfuri sau produse depozitate.

Toate organizațiile statutare : bănci, societăți, cooperative, corporații, syndicate, etc., cu răspundere nelimitată, vor putea opera direct cu Creditul Agricol sau subordonatele lui, ca instituții asociate, cu condiția să țină seamă de toate prescripțiile din legea și statutul acestui așezământ.

Creditul central agricol va avea în tot cuprinsul țării sucursale, filiale și agenții, cari în fond, nu vor fi altceva de cât societăți de sine stătătoare, formate din membri localnici, pe baza acelorași principii ca și Creditul Central Agricol. Avantajul acestor societăți va consta în ajutorarea directă și imediată pe care o vor primi de la Creditul Central Agricol, atât la formarea lor cât și pentru operațiile or de împrumuturi.

Fiecare Casă de credit agricol provincială va trebui să aibă un număr de cel puțin 1000 de membri și un capital de minimum 250 milioane. La acest capital casa agricultorilor va veni cu o contribuție dela 3 la 5 ori mai mare, în afară de rulmentul împrumuturilor care va fi nelimitat, în marginea posibilităților de satisfacere. Vor fi înța trei credite provinciale : 1) la Iași pentru Moldova, Bucovina și Basarabia ; 2) la Cluj pentru Transilvania și 3) la București pentru Vechiul regat.

Organizarea acestor Credite Agricole provinciale va fi identică cu a celui Central și vor face acelaș fel de operațiuni, fie direct către agricultori, fie către societățile de credit județene. În orice caz, marile aprovizionări, lucrările fundiare și iniințările de mari industrii agricole intră deadreptul în rulajul lor, atât din punct de vedere al garanțiilor pe cari le prezintă cât și a cunoașterei împrejurărilor în ansamblu, cari îmbrățișază dintr'o dată soarta unei provincii întregi iar nu numai a unui județ sau comună.

Constituirea Creditelor agricole jude ene au comunale, va urma aceeași linie ca și a caselor județene. Capitalul lor va putea fi de cel puțin 50 de milioane lei pentru cele județene cu un număr de circa 250 membri și de 5.000.000 lei cu cel puțin 75 membri pentru cele comunale. Operațiunile lor vor f restrânse și supuse celui mai sever control erarhic.

De bună seamă, în comunele unde se găesc instituții cooperative și în special cooperative agricole, acestea printr'un act

modificator al statutelor vor putea lua asupra lor însărcinarea de a servi ca societăți comunale de credit agricol, pășind cu strictețe la toate prescripțiunile privitoare la statutul acestor case de credit.

Pentru toate operațiunile de gaj și ipotecă Creditul Central Agricol este în drept a emite bonuri agricole, bonuri de casă și inscripții ipotecare pe termen de un an, a căror valoare nominală, nici într'un caz nu trebuie să treacă peste 60% din valoarea gajului sau ipotecei asupra căruia s'a tras bonul respectiv. Deasemenea dobânzile acestor bonuri nu trebuie să treacă peste scontul Creditului agricol central.

Aceste titluri au darul să mărească și să ușureze în același timp rulmentul financiar, cu singura condiție, ca ele să fie reale, bine administrate și primenite la termene precise, prin tragere la sorți.

Conducerea Creditului Agricol Central ca și a celor provinciale, județene și comunale, va fi încredințată unui Consiliu de Administrație format din reprezentanții tuturor instituțiilor componente și din membrii aleși de către acționari, în proporție de 1/3 din numărul total. Se specifică că jumătate din acest număr, va fi format în chip obligatoriu din specialiști: agronomi, economiști și finanțiști și diplomați în științele comerciale. Acest consiliu de administrație format din 24 de membri și 10 supleanți se va primi în proporție de 1/3 prin tragere la sorți din trei în trei ani.

Funcționarii, personal asimilați de Stat vor fi tratați ca atare atât din punctul de vedere al drepturilor cât și al datoriilor.

Statul, pentru exercitarea unui riguros control și pentru darea de directive în materie de politică agrară-financiară va numi în fruntea Creditului agricol central, un guvernator și va institui și un serviciu de control, de aplicație și de propagandă, care va putea fi recrutat și dintre funcționarii săi superiori specialiști, mai aproape de o grabnică soluționare a tuturor chestiunilor ce le vor veni în desbatere și deslegare, având și un comitet local format din cei mai de vază agricultori și din reprezentanții instituțiilor agricole, economice, financiare și cooperatiste județene, dintre cari unii vor avea vot deliberativ — și anume a căror instituții vor fi acționare în acest așezământ, iar

alții vor avea numai vot consultativ. Creditele agricole provinciale, județene și comunale vor căpăta o organizație asemănătoare cu a instituției centrale, Statul fiind reprezentat în ele printr'un comisar specialist în operațiuni de bancă.

O secție cu totul specială a acestui credit agricol va fi creierea unui oficiu de înscripții și control în care se vor face toate înscripțiile operațiilor de credit, și cari înscripții fiind publice vor fi la îndemâna tuturor, tocmai pentru a se cunoaște gradul de solvabilitate a împrumutatului.

În registrele acestui oficiu se vor înscrie în mod obligatoriu actele de constituire ale creditului agricol central și a tuturor componentelor sale, precum și a tuturor băncilor, societăților, sindicatelor, caselor comerciale și industriale, cari vin ca acționare în acest așezământ. În fine se va transcrie situația tuturor membrilor și debitorilor lui. De asemenea se vor mai trece și toate litigiile, stările de judecată, procesele în curs sau sentințele, sechestrurile și actele de lichidare, cari privesc pe membri sau pe împrumutanți, pentru a se cunoaște în orice moment starea de fapt a acestora și astfel a nu se periclita sub nici o formă situația creditului agricol sau subordonatelor sale.

Aceste oficii vor putea elibera certificate cu caracter public și judecătoresc, privitoare la situația ori cărui membru sau împrumutat, pentru orice instituție publică sau privată.

Înscrierile averilor și bunurilor în registrele oficiului se vor face pe baza certificatelor de sarcini eliberate de instituțiile financiare și judecătorești, iar răspunderea oficiului nu decurge decât numai pe baza și în urma acestor înscripții. Deasemenea în cazuri de judecată sau revendecări ulterioare înscrierilor în registrele oficiului, Creditul Agricol sau sucursalele sale, va putea sta alături de membrii sau împrumutanții săi, pentru susținerea cauzei lor.

Capitalul Creditului Agricol va fi de 10 miliarde lei care se va acoperi în două emisiuni de câte 5 miliarde lei fiecare în timp de câte 3 ani.

Din acest capital, Statul va participa, la prima emisiune, cu 2 miliarde, iar ceilalți acționari cu restul de 3 miliarde. Acțiunile vor fi de trei feluri și mărimi :

a) Acțiunile Statului, vor fi nominative și inalienabile față de terți. Singură Banca Națională, va putea cumpăra după trei

ani, prin rambursarea valorii nominale, acțiunile Statului, scoțându-l astfel dintre participanți și lăsându-i numai rolul de îndrumător și controlor. Aceste acțiuni vor fi în valoare nominală de 10.000 lei bucata, iar cuponul de 5%.

Statul va putea depune partea sa din excedentele bugetare sau din cota pe care o datorește Băncii Naționale pentru împrumutul de război și din care plătește în fiecare an cât 800 până la 900 milioane lei, sau din despăgubirile de războiu pe care ni le datorește Germania, în sumă anuală de circa două miliarde. Până în prezent această sumă a fost întrebuințată pentru refacerea materialului rulant al Căilor Ferate, și cu mici excepții pentru alte nevoi mai puțin simțite.

Pentru agricultură nu s'a dat aproape nimic.

b) A doua serie de acțiuni, vor fi acelea ale diferitelor instituții de Stat, pe jumătate de Stat și private. Din acestea din urmă, în afară de ce e cu caracter agricol, vor putea face parte și cele cu caracter economic, industrial, financiar și cooperatist. Aceste acțiuni vor avea o valoare nominală de 1000 lei cu acoperire de 96% și cu un cupon de 6% plătit în două rate semestriale. Participația acestor instituții de Stat și particulare se va bucura de o distribuție proporțională cu puterea, întinderea și amestecul lor în agricultură. Quantumul total al acestor instituții ar fi de $2\frac{1}{2}$ miliarde lei sau de 2.500.000 acțiuni, din care în primii doi ani dela constituire, numai 20% vor fi la purtător, restul fiind nominative. Restricția aceasta să pune, nu atât pentru a constitui o îngreiere a circulației, cât mai ales pentru a nu se arunca pe piață o pletură de acțiuni, ceea ce ar contribui la deprecierea lor.

Principalii participanți ai cumpărării acestor acțiuni ar fi:

1. Banca Națională a României, pentru minimum un miliard de lei. Acești bani întru cât Banca Națională nu mai poate face o nouă emisiune — și asta după noi nu constituie o imposibilitate — îi poate substrahe încetul cu încetul în curs de un an, din creditele acordate industriei, comerțului și celorlalte întreprinderi. Banca Națională, care recunoaște, că pe când a ajutat comerțul și industria, n'a făcut nimic pentru agricultură, are datoria să-i acorde măcar de astădată întreaga ei solitudine și să-i pună în chip efectiv la îndemână, isvoarele de credit de care are nevoie. Dar participația Băncii Naționale, în afară de asta,

mai are încă o mare însemnătate: ea reprezintă chezașia unei bune și trainice organizații, și o garanție puternică față de acționarii interni, și eventual — după cum se va vedea — și față de cei din afară. Banca Națională va contribui cu aceiași participație și la a doua emisiune. Acțiunile ei în proporție de 2/3 vor fi nominative și numai 1/3 la purtător.

2. Creditul Funciar Rural, care fie că ar veni cu întregul său capital — deci implicit cu întregile sale operațiuni — pentru a se îngloba în organizația acestei mari instituții, formând o direcție aparte, anume aceia pe care i-o indică rolul și trecutul ei: Direcția îmbunătățirilor fonziare; fie că ar veni numai cu o parte din el și anume cu acel care ar constitui o nouă emisiune specială, făcută în vederea participării la această nouă instituție. Și într'un caz și în altul, participația sa este imperios cerută de două puncte de vedere:

I) Pentru archiva sa bogată în acte și studii juridice și de expertiză, făcute asupra celor mai multe din moșiile și domeniile noastre, mai ales în Vechiul Regat.

II) Pentru organizația solidă pe care o are și care va fi insuflată și noii instituții.

3. A treia instituție care va trebui să participe la formarea noului credit agricol, vor fi unitățile cooperative și în special Băncile Populare. Capitalul acestor instituții stagnează. Pentru a face față nevoilor curente și în special celor pentru cumpărarea de pământ, Centrala Băncilor Populare a împrumutat dela Banca Națională circa un miliard și jumătate lei. Odată cu înființarea noii instituții, în mod logic va urma o lichidare a acestor împrumuturi pentru a constata la ce trebuință a răspuns și anume cât a intrat pentru agricultură și cât pentru alte nevoi de ordin social, comercial sau industrial. Tot ceea ce va fi de resortul agriculturii va trece în noua instituție, în chip automat, — cu observarea formelor juridice, și al solidarității operațiilor de împrumut, iar restul va continua să rămână sub oblăduirea Centralei Băncilor Populare. Dar aceasta nu este propriu zis o participare, ci o restituire. Pentru a participa ca acționară la noua instituție de credit, Centrala Băncilor Populare va trebui să recurgă la o largă propagandă, arătând scopul și garanția pe care o prezintă acest așezământ și înlesnind astfel tuturor locuitorilor țării desgroparea economiilor lor și participarea direct, dar mai ales prin centrală

1 mărirea patrimoniului acestei noi instituții. Se va face o chestie de mare cinste și reală cunoaștere a lucrurilor, dacă vor fi determinați acești oameni păstrători de numerar fără folos, — de frica nesiguranței — să-și depună economiile lor în bănci, pentru ca acestea să poată deveni direct sau prin centrala lor, acționare la o instituție cu o menire atât de înaltă.

4. O bună contribuție sunt chemate să aducă instituțiile de mare anvergură: Băncile, de orice fel și așezămintele industriale. în legătură cu agricultura.

Quantumul rulmentului financiar al Băncilor particulare din întreaga țară, se cifrează, după d-l dr. A. Galan, în lucrarea sa: „*Rolul și situația cooperației române în 1914*” la 27.670.952.000 lei. Din această cifră, grosso modo, 33% trece în mâinile agricultorilor, pentru scopuri agricole propriu zise, ceiace ar face 6.917 milioane 700.000 lei. Dobânda și termenele trimestriale ale acestei Bănci particulare macină și nimicesc orice puțință de câștig din partea agricultorilor. Așa că aceste credite departe de a fi productive sau constructive, sunt de natură uzurară, de ruinare. Dar aceste Bănci, în majoritate, au portofoliul lor scontat, cel puțin în proporție de 1/3, la Banca Națională, cu un scont de 5 1/2 la % — în 1914 — astăzi cu 6 %. Din ultima situație sumară a acestei instituții pe Octombrie 1927, rezultă că efectele acestor bănci, scontate se ridică la peste nouă miliarde. Deci Băncile particulare ridică dela Banca Națională 9 miliarde cu 6 %, pe an și le plasau cu 20 %-28 % și chiar 36 %. Iată în parte, geneza înfloririi și luxului nemai închipuit pe care-l fac aceste instituții. Dar după cum am spus, cel puțin un sfert dacă nu o treime din împrumutării acestor bănci, sunt agricultori. Cota împrumuturilor lor din suma de 9 miliarde ar veni la minimum 3 miliarde. Ce nu s'ar putea face cu aceste 3 miliarde în stadiul de astăzi al agriculturii românești, dacă s'ar exclude din manipularea lor, uzura, șicana, termenele scurte, preschimbările și reaua întrebuintare. Din nenorocire, Banca Națională nu se interesează nici de manipulația, nici de scopul și nici de persoanele care se împrumută. Cu atât mai puțin de felul cum se speculează banii împrumutați.

Ea vrea o acoperire acceptabilă și o rambursare compatibilă, sigură — adică echivalentă cu preschimbarea portofoliului. Dacă în operația de comerț merge acest sistem greoi și încărcat

de forme, faptul are cel puțin o explicație plauzibilă: Rulimentul. Acolo un împrumut rulează de 2-3-4 și chiar de 5 ori într'un an. Așa că dacă ia o dobândă de 20-30 % anual față de operațiile de comerț, această dobândă se reduce în proporția de 5-6:7 %.

În agricultură se întâmplă tocmai contrariu. Cel mai scurt termen este de 9 luni. Deci, vrând nevrând, un debitor trebuie să suporte timp de 9 luni o dobândă de 20-30 %, care împreună cu cheltuielile generale și de preschimbare, se ridică cu încă 5-10 %.

Într'un hectar cultivat cu plante agricole, intră un capital circulant de cel puțin 5-6000 lei. Presupunând că acești bani sunt împrumutați în chipul de mai sus, înseamnă că acel hectar se încarcă cu încă 1000-1200 lei. Ori aceasta este ruinător.

Contribuția tuturor acestor bănci particulare, după noi, s'ar ridica la circa 1¹/₂ miliarde.

5. O serie de acționari ai acestui Credit agricol, ar constitui-o actualile instituții cu caracter agricol: Camerele de agricultură, syndicatele agricole, diversele societăți agricole, agronomice și de asigurare, cari dacă n'ar putea contribui cu o prea însemnată parte materială, ar aduce un aport de ordin moral. În special Camerele de agricultură sunt cele mai indicate să dea un sprijin efectiv noului așezământ. Bugetele lor devin din ce în ce mai crescute, rolul lor devine tot mai pregnant, mai adânc și mai eficace. Legăturile lor cu țărani vor fi din ce în ce mai strânse. Astfel, în cel mai apropiat timp, aceste instituții vor servi ca orientare în materie de acordări de împrumuturi, de aprovizionări, etc., dacă nucumva acestea se vor face direct prin ele. Societățile de asigurare, care își bazează cel puțin jumătate din câștigurile lor imense pe agricultură, au o îndatorire de ordin moral să o ajute în timpuri atât de grele. Câștigul lor va fi cu atât mai mare cu cât noua plugărie va rodi pe câmpul astăzi batjocorit de neștiință și lipsa de mijloace. Altfel ar fi cazul monopolizării asigurărilor, cece ar constitui un bine fără precedent.

În fine societățile particulare agricole, ca „Societatea Centrală agricolă” cu un capital destul de însemnat și cu o activitate aproape nulă, apoi Societatea agronomilor formată din specialiști conștienți, deasemenea vor trebui să ajute, să favorizeze și să dea concursul lor efectiv, acestui credit.

Prin urmare acestea ar trebui să fie în linii generale, seria a doua de acționari.

829
10
23
In fine, a treia serie de acțiuni, — din acelea de 500 lei bucată, — ar asigura populația țării în genere prin lansarea unor manifeste explicative, relative la subscripția acțiunilor acestui credit care s'ar putea numi Creditul refacerii agricole a țării. Cuanmul acțiunilor acestor acționari ar fi de circa un miliard. Acțiunile ar fi la purtător și emisiunea s'ar face la 95 0/0. Grație unei propagande simțite s'ar găsi mijlocul captării tuturor micilor și marelor economii țărănești, care de frica riscurilor și a lipsei de solicitare serioasă, mor în pălămirile lăzilor.

Acesta ar fi scheletul și structura înjghebării unui așezământ de credit agricol, pentru refacerea, reorganizarea și promovarea plugăriei noastre.

Concepția lui purcede dela fapte cunoscute și de la realități dureroase. Asistăm de atâția ani, după război, la această agonie agrară. Nici un ajutor de nicăeri. Dacă actualele instituții ar fi fost apte, suficiente și capabile de a da o mână de ajutor plugăriei, nu încape îndoială, că o făceau. Risipirea atâtor forțe și disperarea atâtor energii, în urmărirea aceluiaș scop, au fost fatale unei concentrări, care ar fi avut darul să prezinte garanțiile unui solidarism agrar și financiar.

Numai datorită acestui solidarism am fi putut exercita buna voință și interesul străinătății care, cu siguranță și-ar fi plasat excedentele în scopuri productive, la noi în țară. Tot astfel am fi dat dovadă și în lăuntru, că știm ce vrem și avem puterea să înfăptuim când e vorba de interesele vitale ale țării. Deci, fără să aducem vre-o vină sau vre-o critică actualelor instituții, stăruim pentru crearea unui mare așezământ de credit agricol, cu o vastă organizație, în care să se contopească toate celelalte. dându-se astfel dovada unui înalt descernământ în materie de politică agrară și financiară.

A salva agricultura, astăzi, mobilizând toate forțele materiale și morale în acest scop, este sinonim cu a ne salva neamul și țara.